



"Mislim da svi umjetnici imaju želju da eksperimentiraju sa sobom i ispituju sami sebe"

# Jedna fotograf

Zoran Lešić bio je 18 godina oficijelni fotograf Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju, a nakon što je 2015. završio formalni radni staž u Hagu, sada živi u Sarajevu, gdje je nedavno priredio izložbu

Napisala **Živana Jovančić**  
Snimio **Nikola Blagojević / Spektroom**

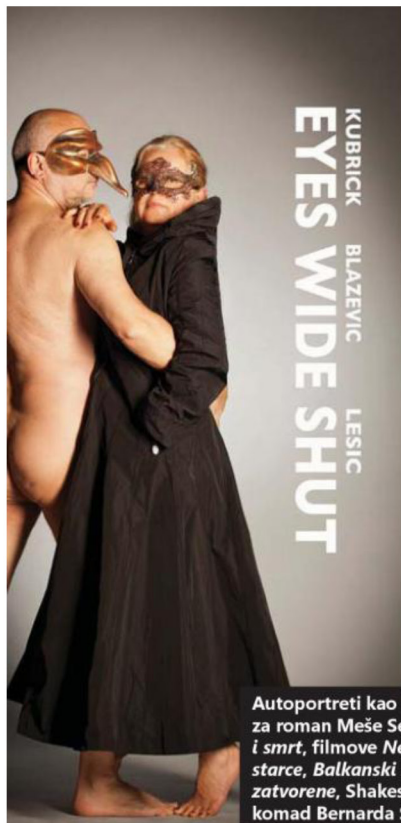
U popularnoj sarajevskoj galeriji "Zvono" otvorena je šestog maja izložba "Me, myself and I" autora Zorana Lešića, fotografa, glumca, reditelja i grafičkog dizajnera. Riječ je o projektu "Autoportreti kao izmaštani pozorišni i filmski plakati", u kojima je glavni junak upravo sam autor. Ova postavka rođena je prije deset godina, a nastala je prema motivima pozorišnih predstava i filmova koji su za Lešića inspirativni i intrigantni, kao što su, recimo, *Othello*, *Macbeth*, *Kavaski krug kredom*, *Pigmalion*, *Balkanski špijun* ili *Eyes Wide Shut*. Projekat autoportreta nije konačan, ne treba ga smatrati definitivnim ni dan-danas, jer autor nastavlja da ga dopunjava novim radovima. Za ovu priliku Zoran Lešić je izdvojio tek dio fotografija iz bogate riznice, jer je neprestano zaokupljen kreiranjem inovativnih autoportreta.

"Mislim da ću raditi dok me zdravlje i pamet služe. Trenutno radim sa *Šest lica traže pisca*; malo je logistički komplikovano, ali ide, srećom, imam divne prijatelje koji mi pomažu, čitaj: poziraju i trpe me."

Kako se tehnički izvodi autoportret, pitamo ga, želeći odgonetnuti ko je u ovom slučaju iza kamere dok on pozira ili sam ili s modelom. "Tehnika pruža sve mogućnosti danas. Prikopčam kameru na tajmer, napravim kompoziciju i pustim kameru da 'okida'."

Lešićevo opredjeljenje za fotografski medij i autoportret proizvod je lične spoznaje, zrelosti, iskustva, ali isto tako i neslavne saradnje sa



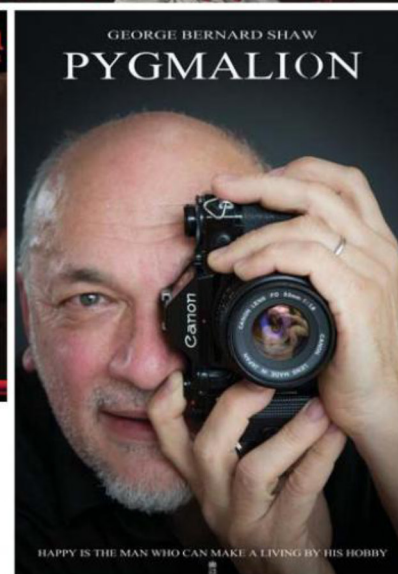


KUBRICK  
BLAZEVIC  
LESIC  
**EYES WIDE SHUT**

Autoportreti kao izmaštani plakati za roman Meše Selimovića *Derviš i smrt*, filmove *Nema zemlje za starce*, *Balkanski špijun* i *Oči širom zatvorene*, Shakespeareovog *Othella* i komad Bernarda Shawa *Pigmalion*



Death and the Dervish  
In the name of God, the most compassionate, the most merciful



GEORGE BERNARD SHAW  
**PYGMALION**

HAPPY IS THE MAN WHO CAN MAKE A LIVING BY HIS HOBBY

# grafska storija

drugima. Danas ga u kreativnoj umjetnosti, priča nam, interesuje jedino fotografija koja ne treba kolektivni angažman. "To je ona fotografija koja se svodi na mene samog, intimna, samozatajna, šašava, moja. U zadnje vrijeme previše je čekanja, nerazumijevanja onih drugih 'važnih', bez kojih se dio mojih ideja ne može realizovati. Tako se radost stvaranja pretvara u frustraciju, a to je ono što ne želim. Moja fotografija nije slučajnost, ona je koncept. Zato je sve teže prihvatiti lakonska obećanja saradnika na osnovu kojih razočarano shvatiš da su samo privid, da u biti nemaš ništa zajedničko sa onim sa kojim si želio da dijeliš koncept, da se ne razumijete, da je sve lažno, isprazno, ružno."

Okupiranost teatrom nije slučajnost u Zoranovom životu budući da potiče iz umjetničke porodice, u kojoj mu je najveći uzor bio otac Josip Lešić, naš akademik, profesor, pisac i teatrolog. Mada je 1976. završio studij glume na Fakultetu scenskih umjetnosti (kasnije Akademija scenskih umjetnosti) i započeo glumačku karijeru u Kamernom teatru 55, neki probuđeni afiniteti i osjećaji isprovocirali su 80-tih osobno interesovanje za drugi medij, za fotografiju. Ljubav prema teatru i dalje je bila u srcu, ogledala se u svakom autorskom fotografskom radu, svaki je neizbježno bio povezan sa scenskom umjetnošću. Po tome postaje zapažen, uspješan i nagrađivan na trijenalima pozorišne fotografije, plakata, a izdvajamo da je ovjenačan prestižnom Sterijinom nagradom i to jednom srebrnom i dvije bronzane

## Nagledao sam se ljudske tuge

Dolazak 90-ih promijenio je naše živote iz korijena, gledali smo ko odlazi, brojali ko ostaje. Zoran Lešić napustio je Sarajevo krajem 1993. godine, pridružio se porodici u Holandiji, koja je u prvo vrijeme pronašla dom kod prijatelja u Hagu. Na stranom tlu, fotografska profesija donijela mu je neslućenu afirmaciju. Iznenađeno se ukazala nevjerojatna prilika: Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju tražio je fotografa. Prijavio se, dobio je posao 1996. godine i narednih 18 godina imao status oficijelnog fotografa ICTY-ja. Stekao je i zvanje specijaliste za rekonstrukciju mjesta ratnog zločina, radio je za više međunarodnih sudova i tribunala i to u Kambodži, Ruandi, DR Kongu i Centralnoj Afričkoj Republici. Na američkom univerzitetu "St. Martin" u Minneapolisu održao je predavanje, a treninge za Interpolove istražitelje ratnih zločina u Francuskoj i Tanzaniji. Sa profesijom je preživljavao i teško i bolno ljudsko iskustvo budući da je bio i svjedok ljudskih patnji na licu mjesta, u neposrednoj blizini.

"Priče koje želim da kažem fotografijom su nešto što sam i sâm prošao. Sa svojim iskustvom shvatio sam da sam bio sretan, da je sve što mi se desilo moglo biti i gore, da sam u nekim trenucima imao sreću da preživim, da su moja djeca preživjela. Želim da pokažem da smo svi mi u određenom trenutku bili u situaciji koja se mogla loše završiti. Ja sam se ljudske tuge nagledao za tri života i hvatio

"Priče koje želim da kažem fotografijom su nešto što sam i sâm prošao. Sa svojim iskustvom shvatio sam da sam bio sretan, da je sve što mi se desilo moglo biti i gore"

da su moja tuga i nevolja malene u odnosu na ono šta su drugi ljudi preživjeli", kaže Zoran Lešić i poručuje: "Naravno, ne treba o tome misliti konstantno, ali želim da sve nas upozorim, nas koji smo stajali ispred ovih fotografija na izložbi, ili vas koji čitate redove ovog teksta, da smo svi mi veoma sretni."

Nakon završetka aktivnog rada 2015. godine, Zoran Lešić vratio se u Sarajevo, dok supruga Mirjana privodi kraju radni staž u Hagu, a sin Igor i kći Iva grade vlastitu budućnost. Na kraju, našalili smo se i na račun njegovog penzionerskog, bolje reći mirovinskog statusa, ali on se ne predaje. "Nema mirovanja. Više ne moram ustajati svaki dan u isto vrijeme, mogu sebi dati slobodu da radim kad osjećam potrebu, a ne kad moram" ■